

INSTITUTUL NAȚIONAL AL JUSTIȚIEI

*Anexa nr.18
la Hotărîrea Consiliului INJ
nr.1/4 din 29.01.2016*

CURRICULUM

la disciplina

**„EXECUTAREA HOTĂRÎRILOR JUDECĂTOREȘTI
ÎN MATERIE PENALĂ”**

(candidați la funcții de judecător și de procuror)

AUTOR:

**Anatolie MUNTEANU,
Avocat , ex Ombudsman,
Formator INJ**

_____ AVIZAT
Șef Direcție instruire și cercetare

CHIȘINĂU, 2016

I. PRELIMINARII

Faza trimiterii spre executare a hotărîrilor judecătorești constituie etapa finală a procesului alături de punerea în executare a hotărîrilor, sau altfel spus faza cînd participanții la proces resimt efectele procesului penal, ca act al justiției. Importanța acestei etape a procesului comportă consecințe asupra făptuitorului cît și asupra victimei (părții vătămate), iar ca finalitate scoate în evidență momentul restabilirii echității sociale.

La fel de important este ca în această ultimă fază a procesului să se țină cont de standardele internaționale pe care Moldova și-a asumat responsabilitatea să le respecte. Condițiile materiale de detenție dar și abordările angajaților sistemelor organelor care sunt abilitate cu atribuții de a apune în executare hotărîri judecătorești, continuă să constituie riscuri ale procesului penal. În acest sens, cunoașterea Normelor CPT, Regulelor Europene de detenție, colaborarea cu Mecanismele Naționale de monitorizare a locurilor de detenție, constituie instrumente suplimentare de consolidare a performanțelor profesionale ale judecătorilor și procurorilor.

Experiența în acest domeniu statuează asupra mai multor carențe determinate atît de factori obiectivi: imperfecțiunea cadrului normativ, volumul neproportional calității managementului de lucru, etc., dar și celor subiectivi : capacitatea judecătorului/procurorului de a organiza lucrul, etica și deontologia profesională, etc.

Reieșind din circumstanțele enunțate, curriculumul în cauză, derivă din abordarea celor mai caracteristice deficiențe de ordin procesual privitor la faza de trimitere spre executare și punere în executare a hotărîrilor judecătorești constituind un document directoriu ce determină competențele profesionale necesare integrării și buneii manifestări în exercitarea atribuțiilor de procuror sau judecător. În acest sens cursul are drept scop punerea în atenția audiențelor a celor mai noi prevederi ale legislației în materia executării hotărîrilor judecătorești, a practicii judiciare naționale și a deficiențelor acestora care afectează calitatea actului justiției, precum și familiarizarea cu jurisprudența CtEDO relevantă subiectului.

Curriculumul este elaborat pentru a oferi cît mai multe informații utile candidaților la funcția de judecător sau procuror pentru a înțelege importanța fazei executării hotărîrilor judecătorești pentru efectele procesului în întregime, dar și pentru a-și forma deprinderi practice privitor la punerea în aplicare a prevederilor legii, de a se orienta corect în diverse situații practice ajutîndu-i pe audienți să adopte soluții procesuale corecte.

II. COMPETENȚE

Prin studiul disciplinei audientul va obține următoarele competențe:

- Să identifice momentul rămînerii definitive a hotărîrilor judecătorești;
- Să cunoască competențele și modul de interacțiune a organelor care asigură punerea în executare a hotărîrilor;
- Să conștientizeze importanța și valoarea deciziilor adoptate în calitate de judecători și procurori din perspectiva realizării sarcinilor pedepsei penale;
- Să deprindă tehnici de întocmire a actelor legate de trimiterea spre executare a hotărîrilor judecătorești;
- Să dea apreciere realității mediului penitenciar din RM prin prisma standardelor și recomandărilor organismelor internaționale.
-

III. PRINCIPALELE OBIECTIVE

La sfârșitul studiului disciplinei audientul va fi capabil să:

- să identifice procedee și consecutivitatea aplicării acestora pentru asigurarea executării conforme a hotărârilor judecătorești în materie penală;
- să estimeze impactul deficiențelor apărute la punerea în executare a hotărârilor judecătorești în materie penală asupra procesului penal;
- să determine competențele organelor abilitate cu funcții de punere în executare a hotărârilor judecătorești;
- să aplice jurisprudența CtEDO și standardele internaționale recunoscute de Republica Moldova în materia executării hotărârilor judecătorești în materie penală.

IV. ADMINISTRAREA DISCIPLINEI

Denumirea disciplinei	Formator	Semestrul	Total ore	Ore curs	Ore practice	Evaluarea
Executarea hotărârilor judecătorești în materie penală	Anatolie Munteanu	II	24	6	18	Colocviu

V. TEMATICA ȘI REPARTIZAREA ORIENTATIVĂ A ORELOR

Nr. d/o	TEMATICA	Ore curs	Ore practice
1.	Rămânerea definitivă a hotărârii. Riscuri la faza redactării hotărârilor judecătorești.	1	2
2.	Aspecte practice privind trimiterea spre executare și caracterul obligatoriu al hotărârii judecătorești. Competențele organelor care asigură punerea în executare a hotărârilor judecătorești privind arestarea preventivă și pedeapsa cu închisoarea.	1	2
3.	Chestiunile care urmează a fi soluționate la faza punerii în executare a hotărârilor judecătorești în materie penală. Condițiile de detenție prin prisma jurisprudenței CtEDO.	2	6
4.	Comitetul European pentru prevenirea torturii și a pedepselor sau tratamentelor inumane sau degradante CPT. Normele CPT. Mecanismul Național de Prevenire a Torturii în locurile de detenție.	2	8
TOTAL		6	18

VI. UNITĂȚI TEMATICE

Unități tematice	Strategii didactice/ Resurse logistice	Lucrul individual
Tema 1. Rămânerea definitivă a hotărârii instanței judecătorești. Riscuri la faza redactării		

hotărîrilor judecătorești		
<i>Ore de curs</i> Identificarea momentului rămînerii definitive: a) Hotărîrii primei instanțe; b) Hotărîrii instanței de apel; c) Hotărîrii instanței de recurs. Impactul aplicării incorecte a cadrului normativ la faza trimiterii spre executarea a hotărîrilor judecătorești. <i>Ore practice</i> Efectele juridice și consecințele nerespectării termenului de redactare a hotărîrii și de expediere a acesteia organului competent pentru punerea în aplicare: a) îngrădirea dreptului de acces la justiție; reglementări naționale și internaționale. b) impactul asupra termenului rezonabil de examinare. Reglementări naționale privind remediul intern de asigurare a respectării dreptului la un proces echitabil. (Legea nr. 87 din 21.04.2011 privind repararea de către stat a prejudiciului cauzat prin încălcarea dreptului la judecarea cauzei în termen rezonabil a cauzei sau a dreptului la executarea în termen rezonabil a hotărîrii judecătorești.)	Prelegerea cu suport vizual, Power Point, laptop, videoproiector. Lucrul în grup cu folosirea tehnologiilor informaționale Tablă flipchart.	Lectura unor surse bibliografice Dezbaterea. Studiu de caz. Tomac N.(eliberat după 4 luni 14 zile după pronunțarea hătărîrii judecătorești. Judecătoria Soroca.)
Tema 2. Aspecte practice privind trimiterea spre executare și caracterul obligatoriu al hotărîrii judecătorești. Competențele organelor care asigură punerea în executare a hotărîrilor judecătorești privind arestarea preventivă și pedeapsa cu închisoarea.		
<i>Ore de curs</i> Elemente ce determină trimiterea spre executare a hotărîrii: a) hotărîrea este definitivă; b) hotărîrea este obligatorie; c) au fost stabiliite organele care asigură punerea în executare a pedepsei, măsurii de siguranță, măsurii preventive competente. <i>Ore practice</i> a) emiterea dispoziției de executare și trimiterea hotărîrii judecătorești organului însărcinat cu punerea în executare a hotărîrii. <i>Studiu de caz</i> b) particularități la executarea arestării preventive; derogări prevăzute de Legea nr.105 din 16.06.2008 privind protecția martorilor și altor participanți la proces. c) particularități la executarea pedepsei cu închisoarea	Prelegerea cu suport vizual, Power Point, laptop, videoproiector. Studiu de caz. (dosarul C judecătoria Soroca.) Vizită de studiu.	Lectura unor surse bibliografice Dezbaterea. Întocmirea proiectelor de acte. Întocmirea referatelor pe grupe cu teme diferențiate Studiu de caz: procesul penal declanșat în temeiul art 248 alin.5) CP

a cincizeci și șaptea sesiuni a Adunării Generale a Națiunilor Unite prin rezoluția A/RES/57/199. <i>Ore practice</i> Impactul vizitelor CPT în Moldova. Conținutul împuternicirilor CPT: ✓ acces pe teritoriu statului și dreptul de a se deplasa fără restricție; ✓ acces nelimitat în orice loc unde persoanele sunt private de libertate, inclusiv dreptul de a se mișca în interiorul acestor locuri fără restricție; ✓ accesul la informații complete în locurile unde sunt ținute persoanele private de libertate; ✓ accesul la informații disponibile statului, care sunt necesare Comitetului pentru a-și îndeplini sarcinile; ✓ interviewarea persoanelor private de libertate și comunicare liberă cu oricine care ar putea oferi informații utile. Executarea hotărârilor judecătorești privind înetnarea în instituțiile de psihiatrie prin prisma Normelor CPT. Constituirea la nivel național a MNPT. Ariile de conlucrare cu organele procuraturii. Suport la examinarea de către instanțe a plîngerilor asupra condițiilor de detenție.	Studiu de caz, Proiector/laptop	Soluționarea spețelor. Lucru în grupuri tematice. Modelare de caz.(Nr.orelor de curs este disproporționat cu nr. orelor de seminar, de aceea este aplicabil lucrul individual)

VII. EVALUAREA

A. Evaluarea continuă se va realiza prin:

- participarea audienților în cadrul seminarelor;
- realizarea activităților individuale/în grup;
- răspunsuri orale, participare la dezbateri/studii de caz;
- redactarea unor acte în baza temelor studiate;
- susținerea unei testări obligatorii care va conține sarcini cu obiective de măsurare a cunoștințelor, capacităților și competențelor/aptitudinilor profesionale;
- pregătirea unui referat pe o problemă propusă pentru activitățile individuale.

B. Evaluarea finală se va efectua prin colocviu, în bază de test, care va conține întrebări teoretice și practice în domeniul punerii în executare a hotărârilor judecătorești în materie penală

VIII. BIBLIOGRAFIE

1. Codul de executare al Republicii Moldova,
2. Statutul executării pedepsei de către condamnați, Monitorul Oficial al Republicii Moldova, nr.091, 2006.
3. S.Carp, C.Osadcii, O.Rusu. Drept execuțional penal, Centrul poligrafic Academia „Ștefan cel

- Mare”, Chișinău, 2007.
4. P. Zidaru. Drept execuțional penal. București, ALL BECK, 2001.
  5. Nicolae-Anghel Nicolae. Dreptul executării sancțiunilor penale. Editura Universității Titu Maiorescu. București, 2001.
  6. M.Lașcu, S. Mantaluța. Drept execuțional-penal. Chișinău, 2003.
  7. A.M. van Kalmthout. Reintegrarea socială și supravegherea infractorilor în opt țări ale lumii. Sitech. Craiova, 2004.
  8. Н.А.Белый. Пенитенциарное право Республики Молдова. Кишинёв, 2001.
  9. Comitetul European pentru Prevenirea Torturii și Tratamentelor ori Pedepselor inumane sau degradante. CPT/inf/E(2002)
  10. Jurisprudența CtEDO/[http://hudoc.echr.coe.int/sites/eng/Pages/search.aspx#{"languageisocode":\["RON"\],"respondent":\["MDA"\],"article":\["3","3+13"\],"kpthesaurus":\["193"\],"documentcollectionid2":\["GRANDCHAMBER","CHAMBER"\]}](http://hudoc.echr.coe.int/sites/eng/Pages/search.aspx#{)
  11. Normele CPT, CPT/Inf/E (2002) 1- REV. 2010 România.
  12. Convenția Europeană pentru prevenirea torturii sau a pedepselor sau tratamentelor inumane sau degradante. (Strasbourg 26.11.1987, în vigoare pentru RM din 01.02.1998)
  13. Convenția ONU împotriva torturii și altor pedepse ori tratamente cu cruzime inumane sau degradante; New York 10.12.1984
  14. Protocolul Opțional la Convenția ONU împotriva toturii adoptat la 18 decembrie 2002 în cadrul celei de-a cincizeci și șaptea sesiuni a Adunării Generale a Națiunilor Unite prin rezoluția A/RES/57/199.